

Trøndelag Folkemuseums Venner

Årsberetning 2022

Året 2022

Nå er det blitt «normalt» igjen på museet etter pandemien, og Venneforeningens medlemmer har igjen fått utført mye frivillig arbeid til nytte og glede for Museet og besøkende.

Medlemmer

I 2022 var antall medlemmer i Venneforeningen som følger:
Familiemedlemskap 228, Enkeltmedlemmer 63 og Honnør/student 278.
Det ga en total medlemskontingent på kr. 248250.

Styret har hatt følgende medlemmer:

Fredrik Steineke	leder
Harald Snekvik	nestleder
Åse Bollingmo	styremedlem
Ann - Margrit Harkjerr	styremedlem
Bjørg Stokke Balstad	styremedlem
Ingeborg Ekseth	varamedlem
Torbjørgh Stølen	varamedlem

Det er avholdt 10 styremøter i 2022. Museumsdirektør Brynja Bjørk Birgisdottir eller avdelingsleder Atle Fredagsvik har deltatt på de fleste av møtene og informert om Museet og driften.

Årsmøtet 23. februar 2022

Sakspapirene til møtet ble kunngjort på Museets nettside (www.sverresborg.no) og lagt ut i Publikumsbygget. Innkalling til årsmøtet ble også sendt via Styreweb som informerer medlemmer som har e-post adresse eller mobilnummer (SMS).

Årsberetningen for 2021 ble gjennomgått og deretter enstemmig godkjent. Regnskapet og revisors beretning ble enstemmig godkjent. Budsjettet med noen små endringer ble enstemmig godkjent. Protokoll fra årsmøtet for året 2022 finnes i Venneforeningens arkiv.

Valgkomiteen

Brit Aali, Sigrun Stormo Kvam og Ragnhild Dahl representerer valgkomiteen frem til årsmøtet 2023.

Trøndelag Folkemuseums stiftelse

Venneforeningen var i 2022 representert i stiftelsens styre ved leder Fredrik Steineke med nestleder Harald Snekvik.

Årsmøtet for Forbundet for Norske Museumsvenner

Ingen representanter fra Venneforeningen var representert på Norsk Folkemuseum 2. til 4. september 2022 da Forbundet for norske museumsvenner feiret sitt 25 års jubileum.

Nettsida til Venneforeningen

Informasjon om Venneforeningen finnes på nettsida til Museet (www.sverresborg.no), og er nå oppdatert med ny «layout». En ny informasjonsskjerm i Borgstua markedsfører Venneforeningen og informerer besøkende til museet om hvilke fordeler et medlemskap i Venneforeningen kan ha for medlemmene.

I kommunikasjonen med medlemmene i Venneforeningen brukes programmet Styreweb. Det betyr at Venneforeningen sparer betydelig arbeid og kostnader ved at man benytter e-post og SMS til informasjon. Vi mangler fremdeles e-postadressen til mange medlemmer som derved ikke får tilsendt referater fra styremøter og annen info. De som er registrert i Styreweb med bare mobilnummer, finner informasjonen fra Venneforeningen i en egen mappe i skranken i Publikumsbygget på museet.

Gaver til Museet

Venneforeningen har gitt følgende gaver til museet i 2022:

Støtte til Hagegruppa	kr. 37818
Ny Gaffeltruck	kr. 100000
Gaver totalt	kr. 137818

Medlemmer som har bidratt med arbeid på museet

I 2022 har 52 medlemmer registrert 5262 timer arbeid. Vi tror at timetallet er noe høyere da noen glemmer å føre opp sine timer. Oppgavene er mange og varierte, og vi ønsker flere medlemmer velkommen til de ulike gruppene.

Mer enn 10 timer arbeid for museet eller Venneforeningen i løpet av året gir gratis medlemskap neste år.

Styret har diskutert hvordan vi kan få flere medlemmer til de aktive gruppene. Er du interessert å bli med i noen av gruppene, så gi beskjed i skranken på Museet. Arbeid i Venneforeningen er meget sosialt og trivelig.

Høstturen 2022

Høstturen gikk i år til Kystens Arv onsdag 14. september med 27 deltakere. Norge har en av verdens lengste kystlinjer, noe som gjenspeiles i kulturen og historien vår. Båthistorie og kystkultur går hånd-i-hånd på museet, hvor vi fikk se en av landets største samlinger av klinkbygde råseglbåter. Turen gikk også til båtbyggeriet, hvor 2 båtbyggere og 2 lærlinger jobber året rundt med å bygge båter på samme måten som for over 1000 år siden. Her fikk vi oppleve skikkelig tjærelukt, klinking på gammelmåten og kvast høvelstål. Vi ble tatt med tilbake i tid på vandreteater, og fikk servert fiskesuppe til lunsj. Etter lunsj gikk turen til idylliske Fruene i fjøset, for en liten handel, eller kopp kaffe om man ønsker det. Høstturen ble avsluttet i kjente omgivelser med middag på Tavern

Julearrangementet 2022

Omtrent 5000 personer deltok på «Jul på Sverresborg» i år, noe som er omtrent som tidligere år. Det var flest folk lørdag 3. des., blant annet fordi Sparebanken hadde et stort arrangement denne dagen. Vanligvis har det kommet flest folk den andre helga i desember, men siden det var så kaldt ble det ikke slik i år. Fordi Skogheim var leid bort var Venneforeningens kafe og loddbok i år på «Cafe Erichsen». Lokalet var hyggelig og vi hadde godt salg, men det var plass til færre gjester enn på Skogheim, og det var ikke mulig med åresalg.

Vi har et sterkt ønske om å være tilbake på Skogheim neste år. Spesielt lørdag 3.des. var det ganske travelt, så erfaringen er at vi bør være minst seks personer i kafe og til salg av lodder, slik at det blir tid til pauser for de som jobber frivillig. Tombolaen var en stor suksess og ble utsolgt etter bare

en dag. Det ble solgt 900 lodd med 80 fine gevinster gitt av medlemmene. Inntekten på loddboka ble 9000 kroner. Salg av lin kranser ga 17640 kroner og med inntekter i kafeen ga julearrangementet Venneforeningen en inntekt på kr. 51916.

Tradisjonen tro, stilte Motorkameratene opp begge helgene med sin gamle, stødige Gråtass og fraktet barn og voksne rundt på museet. Traktorturen var nok et av mest populære høydepunktene for både store og små. Til slutt vil vi takke alle som stilte opp for oss med sin arbeidsinnsats, med flotte gevinster – mange selvlagede. Gavene vitner om en genuin interesse for museet viktige rolle i miljøet.

Videre takker vi alle som kjøpte lodd og støttet arbeidet vårt.

ÅRSRAPPORT FRA GRUPPENE

Liv i Husene

Sommerens kulturaktørarbeid og Eventyrhelga føyer seg inn i rekkene med supeartige Sverresborgdager. Sommerens dager ble fordelt mellom Detli og Kjelden. Begge plassene fungerer fint for aktiviteter. Detli er liksom plassen. Det er imidlertid bedre plass på Kjelden når Ungene fra Sommerskolen kommer på besøk og opplæring av flettabandet «Fuglespor». Det har vært mange barnefamilier innom og likeså mange engelskspråklige turister. Turistene har vært fra flere land i Europa samt også fra Nord- og Sør-Amerika og New Zealand.

Hovedaktivitetene har vært helt klart karding av saueull og spinningen på håndtein. Den hjemmelagede historie om hvordan ideen om å spinne tråd av ull har vist seg å være veldig brukbar både for barn og voksne! Likedan er demonstrasjon av Nøstepinnen interessant for mange. Nålebinding er også en fin teknikk å kunne demonstrere og vise fram. Det har vært veldig bra å kunne vise til utstillingen TID og Flid i både med tanke på Nøstepinne og Nålebinding. Når man viser fram og snakker om snorer og band er det også godt å vite at de har heftet «Snorer og band» fra Norges Husflidslag i museumsbutikken. Det er mange familier som får tips om dette heftet. Det er vanskelig å gi eksakt antall voksne og barn som har vært innom i sommer, men antall barn er i alle fall 150 om ikke flere!

Ragnhild Dahl

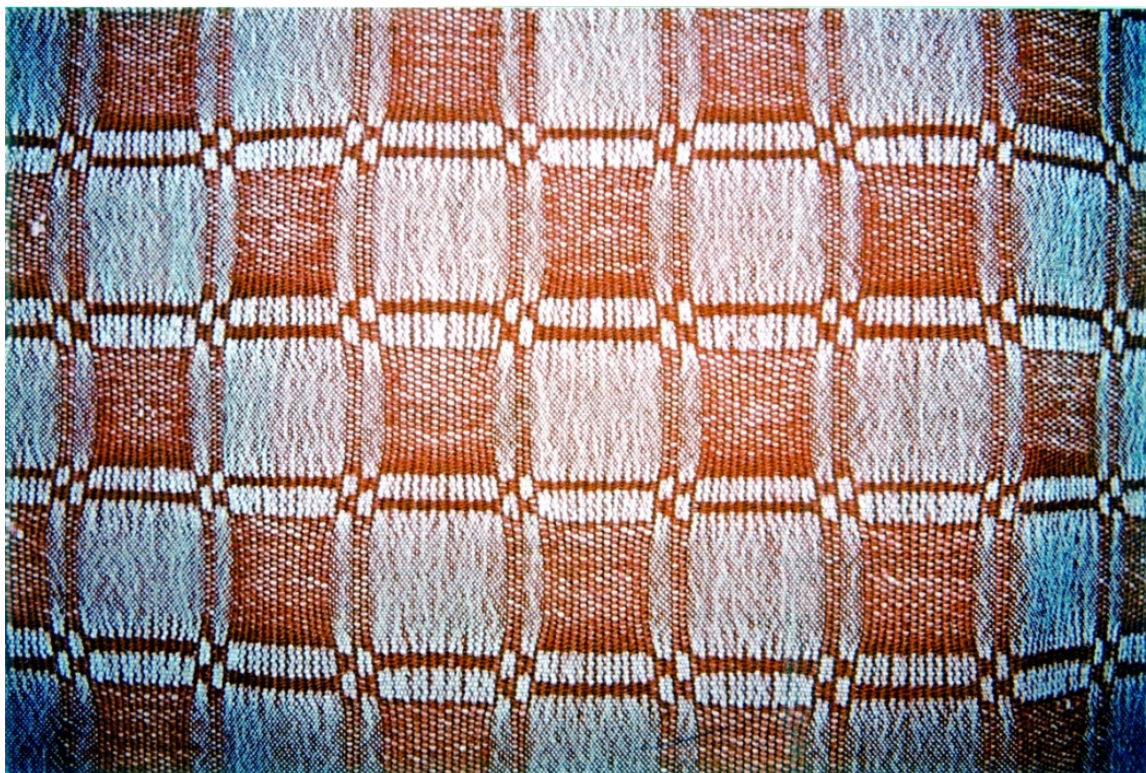
Prosjektgruppen for Åkle på Nett

Åkleregistreringen 1998-2000 var et stort arbeid som ble gjort på en forbilledlig måte og resultatet er et synlig bevis på en stor kulturskatt i Sør-Trøndelag. Arbeidet med å legge registreringsarbeidet ut på Digitalt Museum ble startet i 2009 og bidrar allerede til at alle interesserte husflidere og håndverkere tar del i og bruker dette materialet både i direkte arbeid og til forskning.

I årene 1998 – 2000 ble det i Sør-Trøndelag fylke foretatt en registrering av åklær i alle fylkets kommuner. Antallet registreringer overgikk alle prognoser gjort på forhånd – det ble til sammen registrert 6.300 tepper. Hvert av de registrerte åklærne og teppene har et håndskrevet skjema og fra ett til flere bilder hver. Registreringsresultatet eies med 50% hver av Sør-Trøndelag husflidslag og Sverresborg Trøndelag Folkemuseum og alle permer og fotografier (dias og papirbilder) oppbevares på Sverresborg Trøndelag Folkemuseum.

I 2009 fattet styret i Sør-Trøndelag husflidslag vedtak om å starte et prosjekt som skulle bidra til at registreringene kunne legges ut på Digitalt museum.

Arbeidet med å skrive inn de håndskrevne notatene fra skjema og inn i Primus, samt å scanne papirbilder og legge de inn på riktig plass har gått bra i 2022. Turid Sira Kotte og Ragnhild Dahl har vært på museet i til sammen 32 dager.

Innimellom kommer vi til åklær som vi (som ikke er vevere) overhodet ikke er sikre på om hvilken teknikk det er – eller om teknikken som oppgis, er den rette.

I slike tilfeller benytter vi oss av det nettverket vi har utover i Sør-Trøndelag og som vi vet kan mye om vevteknikker. I år har vi ringt og forhørt oss til Berit N. Jacobsen og Gerd Børseth fra Strinda hfl, Turid Buner Formo fra Midtbyen hfl, Liv Ally Strand fra Innset hfl. En kjempestor takk til alle dere og for fine samtaler i tillegg til faglig bistand.

Så har jo Sverresborg Trøndelag Folkemuseum fått et flott tilskudd i staben gjennom at Jon Fredrik Skauge nå arbeider på museet som konservator. Han er en stor inspirasjon og kilde til kunnskap på mange områder og spesielt på tekstilområdet for oss da! Han matcher, i alle fall så langt vi kan se, tankene våre som frivillige, holdningen om at det er viktigste å tenke på hva jeg kan bidra med.

Foto: Anne Grete Sandstad

FTT.VOLL.041

Registrert i Rennebu kommune.

Veggteppe i dobbeltvevd på enkel renning.

Turid Kotte

Ragnhild Dahl

Parsellen på Nesset

Vi har vært 7 damer som har stelt i parsellen siste sesong. Vi har hatt onsdager som dugnadsdag. Det har vært godt oppmøte og vi har jobbet og kost oss med medbrakt niste. Matpausene er så hyggelige, jeg setter veldig pris på det fine sosiale fellesskapet vi har! Sesongen startet rundt 20. april med planleggingsmøte, innkjøp av frø og såing i gartnerrommet (med lys og undervarme). Det ble sådd persille, gresskar, squash, mangold, purre, salatløk, tagetes og blomkarse. Dette ble senere plantet ut i bed i parsellen. Første uka i mai skulle vi starte arbeidet i parsellen. Det var så kaldt og vått der at vi gjorde unna planlegging av potetsetting og satte potetene utover i gartnerrommet til groing i stedet. Men neste uke var vi i gang med våronna! Alle deltok og vi fikk forberedt alle bed for såing. 18. mai var den store sådagen. Da sådde vi knutekål, gulrøtter, polkabeter, rødbeter, erter, dill, rødlin og kornblomst. Siste helg i mai var det potetsetting. Våren hadde vært fin, med mye sol og gode forhold. Nå kom regnværet! Det ble dårlig oppmøte av potetsettere, og det ble ikke satt mere enn ca 50 poteter disse

to dagene. Vi satte selv noe ekstra uka etter. Første uka i juni ble det plantet rosenkål, grønnkål og sellerirot. Som vanlig hadde vi turnus i ferietida på luking, vanning og tilsyn. I fjor hadde vi mye jobb med vanning, derfor hadde vi fått kjøpt inn flere slanger og spredere. Dette utstyret ble det veldig lite bruk for i sommer. Det regnet og regnet. Men det voks godt, særlig ugresset. Først på august fikk vi invasjon av kålormer på rosenkålen og grønnkålen. Rosenkålen fikk en alvorlig knekk, men grønnkålen kom seg igjen etter spyling og plukking. Etter hvert begynte potetgraset også å bli dårlig. De nederste blada ble gule og brune. Var det magnesiummangel eller var det rett og slett for vått? 17. og 18. september var det potetplukking. Ganske mye folk, og alle barn som hadde lyst, fikk ta opp en potetplante. Veldig populært, men dårlig avling. Men, så rart, alle var overbegeistra og syntes det var helt topp. Men det var så vått de dagene at det sildra bekk på veien forbi parsellen. Og vannet rant ned i potetåkeren så det sto store dammer der. Noen av barna labbet uti, satte seg fast i klisset og måtte draes opp! Nå har vi store planer om forbedringer. Det skal blandes mere sand/grus i jorda så den ikke blir så tung, og vi skal få hjelp til å bygge noen plante kasser som er litt høye.

Vi var litt oppgitte over været og avlingen denne sesongen, men fikk likevel mye godord og skryt av parsellen, så noe hadde vi gjort bra.

Tenker vi går på med nytt mot når snøen forsvinner til våren! Og vi ønsker oss veldig gjerne flere frivillige til å delta i parsellen!

Ingeborg Ekseth

Hagegruppa

Hagegruppa ledes av Brit Aali, Sigrun Storli og Anne – Marie Jenssen

Det er februar og i Gartnerrommet har geranier fra året før fått lys og undervanning. Etter påske spirer frøplanter som skal ut i Apotekhagen og hage. **Rett før påske** ble små påskeliljer og perleblomster plantet ut i de store fatene foran og bak Publikumsbygget. Kaldt vær så vi måtte spikke ut frossen jord for å få plantet.

Forsommeren ble kald og våt. 18 mai ble linåkeren på Dybvasshammer forberedt og så sådd med olje lin. Linåkrene på Nesset opparbeidet, gjødslet og tilsådd olje lin og fiber lin i begynnelsen av juni.

Apotekhagen, Nissenhagen og krukker i Byavdelingen: Dugnad 31 mai og 1 juni. Dagen før hadde vi forberedt dugnaden med innkjøp nye planter, satt ut krukkene på rett plass og fylt med leca og duk. Både gamle og nye geranier blir plantet ut. Sommerblomster, nye stauder, fuksia og syrintrær blir plantet i krukkene. Krukker og bedd får ny jord og litt gjødsel. Ettårige urter blir plantet i Apotekhagen. Verbena og rosa margeritter var ny type blomster som ble satt ut i de store fatene ved Publikumsbygget og sto meget godt hele sommer-sesongen. Hyggelige arbeidsdager med godt vær og 11 frivillige deltok en eller begge dager.

Nattmannshagen. I år blomsterhage med evighetsblomster, valmuer og blomstereng. Fikk mye ros fra museumspublikum! Hagen fikk flott blomstring, og stokkroser og digitalis ble 3-4 m høy. «Trønderrosene» laget nytt gjerde i fjor og flott grind i år.

Tross mye vått og grått vær i juli, men langt bedre i august og september ble blomstringen flott i Apotekhagen og krukker. Brukte valurtgjødsling i Apotekhagen, og det fikk fart på blomkarsene. Sommerskolen på museet og Borgstua kafe fikk forsyne seg av urter og vekster. Hyggelig respons fra turister/gjester når vi jobber i hagen. Turnus på vanning, pleie og gjødsling- også vedlikehold og opprensning av grusganger. I Apotekhagen fylt på med singel. Mye luking nødvendig i skråningen i Apotekhagen i august/september; her trengs nytt lag dekkbark neste vår.

Innkjøp av 3 vanningsvogner i juni. Ingebrigt Stensaas laget to trekasser for å skjule disse der de ble plassert på Nesset og Dybvasshammer.

Høsten: Hyggelig «takk for deg» fest på Tavern for Gina Amundsen som sluttet som leder av Hagegruppa etter mere enn 10 år. God deltakelse av frivillige og ansatte fra Driftsavdelingen som Gina har jobbet sammen med. Tavern og vi var pyntet med blomster fra hagen.

Linkranskurs i to dager for ansatte på museet på høsten; inntekten går til Venneforeningen. I løpet av høsten har Ingeborg Ekseth og Brit Aali plukket all lin og laget kranser; noen blandet med evighetsblomster og buketter for salg. «Buret» ble tatt i bruk under dag for potetopptaking hvor det også var litt blomstersalg.

Høstdugnaden 5 oktober:

Hyggelig dag med godt oppmøte av 11 frivillige. De fleste krukker ble tømt mens de med stauder og syrintre skal overvintre. Vi tar vare på lavendel og noen geranier. Mesteparten av pottene lagret i skur ved stabburet nær

Keramikerverkstedet. Mere «singeljord» ble spredd ut deler av Apotekhagen. Vårens påskeliljer og perleblomster ble satt ut «vilt» på museumsområdet hvor

hver enkelt valgte seg områder; en overraskelse til våren med blomstring!

Julemarkedet 3-4 og 11-12 desember

Ingeborg E. og Brit Aa. solgte lin kranser og buketter med lin og evighetsblomster med plass i arbeidsrommet for «Trønderrosene». Dette ble en meget bra inntekt til Venneforeningen. Også i år hadde Astrid Stensaas skaffet mange «diverse gjenstander», og tombola avholdt sammen med Anne-Marie Jenssen; plass i Gartnerrommet. Stort besøk slik at alle gevinster gikk ut den første lørdagen. Flere fra hagegruppa deltok også på kafe plassert på «Kafe Eriksen «i Byavdelingen disse to helgene.

Brit Aali Sigrun Storli Anne – Marie Jenssen

Motorkameratene

Motorkameratene er en aktiv gruppe på Sverresborg museum. Utstillingslokalet til Motorkameratene viser blant annet Lokomobilen

(dampmaskinen), gamle traktorer og andre gamle maskiner. Gruppen er dyktig til å demonstrere gamle biler og maskiner under forskjellige arrangementer. I likhet med tidligere år har medlemmer av Motorkameratene møttes på Sagvolden onsdagskveldene og har blitt jobbet med prosjekt på dagtid. Et tidkrevende prosjekt det har vært jobbet med mesteparten av året er restaurering av traktortilhenger tilhørende museet. Andre prosjekt det har vært jobbet med er reparasjon og klargjøring av utstyr til utstillinger.

25.mai ble poteten satt i jorden i håp om at avlingen skulle bli like bra som i 2021. Lørdag 1. oktober ble poten tatt opp men en våt og regnfull sommer har ført til at det ble på ingen måte den samme avlingen som året før. Avlingen var begredelig og poter innhøstet ble hverken solgt til Venneforeningens medlemmer eller på julemarkedet i desember. I fjor fikk vi en kjempeavling på samme sted, så vi setter poteter også til våren. Motorkameratene har utført 720 timer arbeid i 2022.

Harald Snekvik

Landskapspleiegruppen LPG

Gruppen har i driftsåret 2022 bestått av i alt 6 personer, nemlig Sverre Kirksæther, Olav Kårstad, Tore Løvaas, Camille Pierre, Gisle Skogmo og Fredrik Steineke. Gruppen har i løpet av året utført i alt 1124 timer arbeide på Museet. Det meste av arbeidet har bestått av skogsarbeid og da i hovedsak i Dyrborgskogen. Dette har vært for det meste vedproduksjon, men også rydding av småskog og kratt. Det er blitt produsert ca. 60 stor paller med god ved, i hovedsak bjørkeved til Museets eget bruk. All veden er blitt ompakket til 60 liters sekker, og gruppen har forestått salg av en betydelig mengde av blandingsveden til Venneforeningens medlemmer.

Gruppens medlemmer har utført mye annet praktisk arbeide etter tilvisning fra Museets ledelse. Herunder blant annet eksteriørmaling av flere større bygninger. Gjerder er satt opp og tatt ned. Videre så er 2 gamle telefonkiosker blitt helrenovert for oppsetting i Museets byavdeling. Snekkerarbeider av enklere slag er også blitt gjort – både innendørs og utendørs. Gruppen har også deltatt aktivt og etter behov ved avviklingen av Museets arrangementer. Videre så har gruppen som vanlig prioritert Hagegruppens høstdugnad.

I det hele så kan en si at LPG har stått og står til disposisjon for Museets ledelse i den utstrekning det oppstår behov for bistand, dog under hensyntagen gruppemedlemmenes alder, kompetanse og erfaring etc. Intet oppdrag er i utgangspunktet for lite eller for stort.

Sverre Kirksæther

Bibliotekgruppa.

Tre medlemmer i Venneforeningen har arbeidet i 2022 i biblioteket på Sagvollen : Aud Nikolaisen, Monica Aase og Karin Keiseraas.

Biblioteket har vært drevet i mange år og forskjellige registreringsystemer har vært brukt. Per i dag bruker vi Excel regneark, som ikke er helt ideelt for bibliotekbruk, men som fungerer fordi vi er et lite bibliotek. For en del år siden tok man i bruk Dewey klassifikasjonssystem, som egner seg godt for vårt formål.

Bøkene er oppstilt etter systematisk signatur, bortsett fra ordbøker og større oppslagsverker som er oppstilt i egen suite. Tidsskrifter og årbøker står også i egen suite. Tilvekst blir registrert fortløpende. Biblioteket har ikke eget innkjøpsbudsjett, heller ikke egen innkjøpskomite. Det går under Sverresborg folkemuseums generelle innkjøpskomite. Gaver som blir tilbudt biblioteket har til nå blitt satt i magasin i påvente av eventuelt inntak. Vi har nå bestemt at gaver skal sjekkes. Finnes bøkene ikke fra før? Er bøkene av interesse for biblioteket? All annen litteratur må vi dessverre si nei takk til. Biblioteket kan brukes av tilsatte ved museet. Hjemlån er ikke tillatt.

Koronaen stoppet mye av vår virksomhet fra begynnelsen av 2020. I november 2020 begynte vi allikevel på den store om katalogiserings - prosessen som vi hadde håpet å kunne fullføre i 2022. Slik gikk det ikke. Prosessen innebærer at vi om katalogiserer bøkene, fjerner dubletter og uaktuell litteratur og merker bøkene med maskin. Endestykkene på bokreolene få tydelige skilter. Per i dag har vi om katalogisert ca. 2500 bøker av de ca. 3000 som vi regner med. På sommeren/høsten regner vi med å begynne på den litteratur som står i magasin og skal katalogiseres og flyttes ut i åpne samlinger.

Aud Nikolaisen Monica Aase Karin Keiseraas

Fotogruppa

Inger Johanne G Røkke har i 2022 vært eneste medlem av Fotogruppa. Hun har jobbet 421 timer i 2022 og har sendt Venneforeningen følgende tilbakemelding om arbeidet sitt.

Jeg har fortsatt arbeidet med reportasjebilder i Schrøders arkiv. Jeg jobber meg kronologisk gjennom KV-seksjonen, og har fullført året 1953 og har ved årsskiftet 2022/23 kommet til februar 1954. Fotografene hos Schrøder dro gjerne på oppdrag til andre plasser i Midt-Norge, da utførte de portrettfotografering. I disse eskene veksler det mellom bilder brukt hovedsakelig i Adresseavisen og Arbeider-Avisa og portrett. Oppdrag fra firma, foreninger o.l. finnes også. Jeg tar ut negativer fra Schrøders konvolutter, pakker disse i syrefri emballasje og setter de på plass i klimaregulert magasin på Sagvollen. For reportasjebilder, finner jeg avisartikkelen bildene har vært brukt i og legger inn referanse til denne. Personene på portrettene blir så godt det lar seg gjøre identifisert. Alle bilder blir så registrert i Primus og lagt ut i Digitalt museum.

Sluttord

Venneforeningen har også i 2022 klart å gjennomføre mange aktiviteter. Frivillige har gjort en stor innsats på mange forskjellige områder.

Vi vet at museet har mange planer for utbygging og arrangementer også i kommende år slik at det fortsatt vil være behov for stor innsats fra frivillige museumsvenner.

Venneforeningen vil takke ledelsen og alle ansatte ved Museet for godt samarbeid og alle frivillige for en imponerende innsats!

Trondheim Februar 2023

STYRET